

PIOTR KOŁAKOWSKI

PAP SŁUPSK

WSPÓLDZIAŁANIE POLSKIEGO APARATU BEZPIECZEŃSTWA Z NKWD-NKGB W LATACH 1944-1945

Prace nad przygotowaniem międzynarodowych kadr aparatu bezpieczeństwa NKWD rozpoczął już latem 1940 roku, organizując specjalistyczne kursy na terenie Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS). W Smoleńsku utworzony został szkolny batalion NKWD określony jako Aleksandrowskaja Szkoła. Kierował nim ppłk Strielcow. Kształciło się tam około dwustu, starannie dobranych przez sowiecki aparat bezpieczeństwa, Żydów, Polaków, Ukraińców i Białorusinów, zamieszkujących Kresy Wschodnie. Przeszkolenie trwało do marca 1941 roku. Na wykładach charakteryzowano aktualną sytuację w Europie oraz omawiano stosunek poszczególnych państw do ZSRS. Główny ciężar położono jednak na szkolenie wojskowe i wywiadowcze¹. Podobne kursy organizowane były w Sokołowskiej Płaszczadce, oddalonej 35 kilometrów od Moskwy, i w Gorki.

Na początku 1944 roku zaczęto organizować przy oddziałach partyzanckich Armii Ludowej (AL) służbę informacyjną, której zadaniem było zdobywanie wiadomości o polskim podziemiu niepodległościowym. W każdym sztabie alowskim mianowano wówczas oficerów bezpieczeństwa. Byli oni wspomagani w pracy operacyjnej przez placówki wywiadu sowieckiego, które stanowiły czynnik nadrzędny i kontrolujący ich działalność².

Jednak decyzja o utworzeniu polskiego aparatu bezpieczeństwa na wzór sowiecki zapadła z inspiracji Stalina w dniach od 16 maja do 20 lipca 1944 roku, pod-

¹ Z. Nawrocki, *Zamiast wolności. UB na Rzeszowszczyźnie 1944-1949*, Rzeszów 1998, s. 18.

² S. Biernacki, *Początki kształtowania się aparatu bezpieczeństwa w Polsce*, Biuletyn Głównej Komisji Badań Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu - Instytut Pamięci Narodowej, t. XXXIV, Warszawa 1992, s. 58.